

De levensgevaarlijke duik

Duiken in een radioactief gebied tussen de haaien, op zoek naar gezonken schepen uit de Tweede Wereldoorlog. Joost-Jan Waanders (32) gaat samen met vier vrienden de uitdaging aan. Hij vertrekt begin maart met zijn crew (Technical Explorers) naar het eiland Bikini Atoll. Het doel? Aandacht krijgen voor KWF Kankerbestrijding.

TEKST: JESPER KUIJPERS | BEELD: PIETER RUTTEN

BIKINI ATOLL: EEN EILAND MET EEN GESCHIEDENIS

Bikini Atoll, grofweg gelegen tussen Japan en Hawaï, behoort tot de Marshalleilanden. In 1946 werden de 176 bewoners door Amerika van het eiland verbannen. De Verenigde Staten kozen het gebied uit om te experimenteren met atoombommen. Tijdens het experiment werd een hele scheepsvloot opgeblazen, die naar de bodem van de oceaan verdween. De ontploffing had tot gevolg dat er in het gebied een grote hoeveelheid radioactieve straling vrij kwam. Een groot deel van de oorspronkelijke eilandbevolking, dat na de proeven weer terug werd geplaatst op het eiland, werd ziek. Veel bewoners kregen schildklierkanker omdat de straling doorgedrongen was in zowel het eten als het drinkwater. Dat is volgens Joost-Jan één van de redenen waarom een verblijf op Bikini zo duur is. "Al het voedsel wordt ingevroren en geïmporteerd. Niets van het eiland kun je eten of drinken, ook al is de straling in de loop der jaren wel afgenomen."

Bikini Atoll ligt niet bepaald naast de deur. De reis er naar toe neemt, net als de expeditie zelf, een hele week in beslag. "We reizen via Hawaï naar Majuro. Daar moeten we weer één of twee dagen wachten op een vliegtuigje dat ons naar Bikini brengt", vertelt Joost-Jan. Toch hoeft het vijftal zich onderweg niet te vervelen. Zo zijn er al excursies gepland naar het Pearl Harbor Memorial Museum op Hawaï en een museum over de geschiedenis van Bikini.

GEKKENWERK

Bikini Atoll heeft dus geen strand om zandkastelen te bouwen. Maar daarvoor gaat Joost-Jan ook niet op 'vakantie'. Waarom dan wel? "Voor de waanzinnige wrakken die er liggen", vertelt de enthousiaste duiker.

Bikini is volgens vele kenners misschien wel 's werelds beste wrakduikplek. Dit komt niet door het aantal slagschepen dat er op de bodem ligt, maar doordat deze schepen rijk zijn aan historie. Ze werden gebruikt tijdens oorlogen. Joost-Jans' passie voor duiken begon in 1995; toen hoorde hij ook voor het eerst over de wrakken van Bikini.

Joost-Jan Waanders in zijn duikoutfit.

Door geldgebrek en omdat hij een ongeoefende zwemmer was, heeft hij zijn duikkriebels nooit beantwoord. Inmiddels heeft Joost-Jan zesentwintig duikbrevetten behaald en is hij technisch duikinstructeur. "Ik stond ooit

voor de keuze: parachutespringen of duiken. Het werd dat laatste, maar ik ben wel een beetje doorgeslagen."

Waarom gaat een gezonde Brabantse jongen eigenlijk duiken in een gevaarlijk gebied? "We willen met de expeditie aandacht vragen voor mensen met kanker, met name schildklierkanker. Er worden heel veel mensen met deze vreselijke ziekte geconfronteerd, en niet alleen op Bikini", aldus de Brabander. Joost-Jan en zijn vrienden maken van al hun gevaarlijke duiken een dvd. De winst van de verkoop gaat volledig naar de KWF Kankerbestrijding.

BIJNA VEILIG

Het Brabantse vijftal gaat er niet vanuit dat ze bij thuiskomst ineens licht geven in het donker. Het eiland is namelijk sinds 1996 'schoon verklaard'. De straling die er nu is, is even groot als de straling in een gemiddelde Amerikaanse stad. Maar om het zekere voor het onzekere te nemen, hebben Joost-Jan en zijn kompanen toch de nodige voorbereidingsmaatregelen genomen. "We hebben een lezing gevolgd van een stralingsdeskundige van de brandweer. Hij heeft verschillende berekeningen gemaakt en volgens hem lopen we geen gevaar. Dat heeft een hoop angst bij ons weggenomen." Voor de zekerheid neemt de groep ook een Geigerteller mee. "Maar", gaat de avonturier enthousiast verder, "zoals een wijze man ooit zei: 'Elk onderdeel heeft zijn voordeel'. Door de atoomproeven is er een uniek gebied ontstaan. Omdat er veertig jaar lang niemand in de omgeving is ge-

weest, is alles onaangetast en puur. "Er is al die tijd niet gevestigd waardoor er nu enorm veel vissen en andere soorten dieren leven."

EEN DAGJE BIKINI

Joost-Jan en zijn collega-duikers hebben bijna elke dag helemaal vol gepland. Na het ontbijt vertrekt de groep om negen uur naar de duikplek. Ze duiken ongeveer twee uur en keren dan terug naar het eiland. Hetzelfde ritueel herhaalt zich in de middaguren. Alleen overdag wordt gedoken. 's Nachts is het namelijk te gevaarlijk door de vele haaien die er dan rondzwemmen. "Overdag zwemmen er ook de nodige haaien rond hoor", vertelt de expeditieleider. "Maar om de één of andere manier zijn ze in het donker veel agressiever. We zijn dan wel goede zwemmers, maar je moet het gevaar ook niet opzoeken." Ook al is het relatief veilig in Bikini Atoll, toch wordt er flink wat gegript in Joost-Jans' omgeving. "Zo vroeg een vriend van mij of ik voor de zekerheid niet wat sperma laat invriezen."

DE EXPEDITIE VINDT PLAATS VAN 6 TOT EN MET 22 MAART 2008

De expeditieleden:

- Joost-Jan Waanders (32), expeditieleider en organisator.
- Ton van Schijndel (48), 'camera operator' van de expeditie.
- Peter van Lankvelt (35)
- Chris van Dongen (33)
- Pieter Rutten (31), maakte de website, is fotograaf en mede-organisator.

<http://bikini2008.technicalexplorers>.